ТВАЕ СЫНЫ, ХОЦІМШЧЫНА

(Працяг. Пач. у № 55, 59, 65 ,68).

Аляксандр Васільевіч Вечар закончыў Хоцімскую СШ №1 у 1966 годзе. У 1982 годзе абараніў дысертацыю на атрыманне вучонай ступені кандыдата тэхнічных навук. Тэма дысертацыі: "Павышэнне стойкасці стальных крысталізатараў паўбесперапыннага ліцця наплаўкай меднымі сплавамі".

Чэпелеў Мікалай Іосіфавіч, выпускнік СШ №1 1969 г., у 1974 годзе закончыў фізіка-матэматычны факультэт БДУ, закончыў аспірантуру, кандыдат фізіка-матэматычных навук, дацэнт Палітэхнічнай акадэміі ў Мінску.

Дзмітрачкоў П. , прафесар, дэкан гістарычнага факультэта Магілёўскага дзяржаўнага універсітэта імя А. Куляшова.

Чапёлкін М.А. , выкладчык Горацкай сельскагаспадарчай акадэміі.

Піўчанка Пётр Рыгоравіч, анатам, лаўрэат Дзяржаўнай прэміі Рэспублікі Беларусь, доктар медыцынскіх навук, прафесар, нарадзіўся 2 студзеня 1947 года ў г.п. Хоцімску ў сям'і зубнога ўрача. Закончыў Хоцімскую сярэднюю школу з "Залатым медалём" у 1965 г., служыў у Савецкай Арміі ў 1966-1968г.г. У 1986 г. паступіў ў Ленінградзе ў Ваеннамедыцынскую ордэна Леніна Чырвонасцяжную акадэмію імя С.М. Кірава і ў 1970 г. пераведзен на лячэбны факультэт Мінскага медыцынскага інстытута, які закончыў з адзнакай у 1974 годзе. Аспірант кафедры нармальнай анатоміі Мінскага медыцынскага інстытута ў 1974-1977 г., асістэнт кафедры 1977-1982г.г. У 1978г. прысуджана вучоная ступень кандыдата медыцынскіх навук, у 1982 г. зацверджан у вучоным званні дацэнта. Дацэнт кафедры нармальнай анатоміі ў 1982-1994г.г. Прарэктар Мінскага дзяржаўнага медыцынскага інстытута па міжнародных сувязях. У 1993 г. прысуджана вучоная ступень доктара медыцынскіх навук. Рашэннем Атэстацыйнай калегіі ад 29 сакавіка 1996 года Піўчанку П.Р. прысвоена вучонае званне прафесара па кафедры анатоміі чалавека. З 1995 года – дэкан медыцынскага факультэта замежных студэнтаў.

Навуковыя погляды і асноўныя накірункі дзейнасці сфарміраваліся пад уплывам акадэміка Д.М. Голуба і прафесара П.І. Лабко. Займаўся даследваннем хромафіннай тканкі (параганглііеў) у саставе вегетатыўных нервовых спляценняў брушной поласці ў чалавека, упершыню мар-

тамаў, гісталагаў і эмбрыёлагаў у 1981г.,І і 2-х рэспубліканскіх з'ездаў марфолагаў у 1986 і 1991 гадах. Удзельнічаў у міжнародных навуковых з'ездах і канферэнцыях у Балгарыі, Польшчы, ГДР, для навуковага удасканальвання камандзіраваўся ў Германію ў 1994, у Індыю –1996, у Іран – 1998 гадах.

З 1991 года-- намеснік старшыні праўлення Беларускага навуковага грамадства анатамаў, гісталагаў і эмбрыёлагаў. Член экспертнага савета па медыцыне, і Вышэйшага Атэстацыйнага камітэта пры кабінеце Міністраў РБ па прысваенню вучоных ступеняў з 1994 года.Навуковы кіраўнік студэнцкага навуковага грамадства Мінскага медыцынскага інстытута, член савета па абароне доктарскіх дысертацый.

Узнагароджан Ганаровай Граматай Вярхоўнага Савета Казахскай ССР, Ганаровай Граматай Кабінета Міністраў Рэспублікі Беларусь (1996г.) за вялікі ўклад у падрыхтоўку урачэбных кадраў, развіццё медыцынскай навукі і ў сувязі з 75-годдзем з дня заснавання Мінскага дзяржаўнага медыцынскага інстытута, лаўрэат Дзяржаўнай прэміі РБ (1994г.), узнагароджан нагрудным знакам Н.І. Пірагова і многімі іншымі ўзнагародамі.

Чубакоў Пётр Міхайлавіч , дацэнт Пецярбургскага тэхналагічнага інстытута.

Гарбачова (Лупікава) Клаўдзія Апанасаўна, дацэнт Мінскага медыцынскага інстытута.

Хенкін Б.Я., выпускнік 1940 года, акадэмік Новасібірскай АН.

Падабед Іван Міхайлавіч нарадзіўся 20 снежня 1922 года ў вёсцы Ельня Хоцімскага раёна. Пасля заканчэння Горнапрамысловага вучылішча працаваў электраслесарам, электраманцёрам на шахце ім. Кірава, рудніку Галубоўка Луганскай вобласці. У верасні 1941 года быў прызваны ў рады Чырвонай Арміі. Пасля заканчэння палкавой школы, у

прастанароднага жыцця. Рукапісы аповесцяў "Няўдашачка Анюта" (!887г.), "Старая вёска", "Юда" !1899г.), камедыі "Бяда цыгана" (1905г.), рамана "Сярод балот і лясоў" (1913-1916г.) і інш. захоўваюцца ў Цэнтральным дзяржаўным архіве-музеі літаратуры і мастацтва Беларусі. У творах Брайцава адлюстравана сацыяльная несправядлівасць, цяжкае жыццё пры паншчыне, барацьба з прыгнятальнікамі, а ў рамане "Сярод балот і лясоў" расказваецца аб жыцці вёсак Хоцімшчыны і м. Хоцімск, апісваюцца падзеі ў гады першай рускай рэвалюцыі 1905 – 1907г.г.

Зарыцкі Аляксей Аляксандравіч нарадзіўся 9(22) сакавіка 1911 года ў м. Хоцімск, памёр 29 кастрычніка 1987 года. У вершы "Лепшая вуліца" пісаў:

"Нарадзіўся я ў Хоцімску,-
Колісь глуш-глухамань,
За барамі дрымучымі,
За гаямі далёкімі,-
Лесуны ў навакольных пушчах галёкалі
Ад нудоты і ноч, і дзень.
Барабанаўка – вулка,
Дзе былінкаю з зерня
Я ўзышоў на суровай няшчодрай зямлі,
Была с пакон веку ў Смаленскай губерні,
А суседнія вулкі ўжо Магілёўскай былі.
Белая Русь так блізка – блізка,
І вялікая тут – не чужыная – чужой.
Над самай-самай мяжой
Калыхалася мерна калыска:
То з Расіі ды ў Беларусь,
То ў Расію ды з Беларусі.
Змалку лёг я на правільны курс
І з яго не саб'юся.
Барабанаўка – лепшая вуліца!
Будзеш ты да магілы мне помніцца.
Да цябе і дагэтуль душа мая туліцца,
Маё сэрца дзядоўскае горнецца".

Беларускі савецкі паэт. Закончыў

года" (1961), аповесць Г. Зегерс "Чалавек і яго імя" і інш.

Пётр Фёдаравіч Прыходзька нарадзіўся 25 лютага 1920 года ў вёсцы Альшоў. Закончыў Магілёўскую газетную партыйную школу ў 1938 годзе-- вышэйшыя літаратурныя курсы пры СП СССР у 1956 годзе. Удзельнік Вялікай Айчыннай вайны. У 1940 –1954 гадах – у Савецкай Арміі. З 1954 года працаваў у рэдакцыях часопіса "Беларусь", газет "Звязда", "Літаратура і мастацтва", на Мінскай студыі навукова - папулярных і хроніка – дакументальных фільмаў. З 1967 года працуе ў выдавецтве "Беларусь", у 1972 – 1980 гадах – у выдавецтве "Мастацкая літаратура". Друкуецца з 1936 года. Аўтар зборнікаў вершаў і паэм: "Голас сэрца" (1947), "Салдаты міру" (1951), "Цёплы каравай" (1960), "Вішнёвы агонь" (1963), "Сонца раней узышло" (1967), "На пераправе" (1974), "Плацдарм" (1978), "Абпаленыя вёрсты" (1986), "Водгулле грому" (1989).

Літаратурная прэмія імя А. Куляшова 1985 года прысуджана за зборнік "Парог памяці" (1983).

Асноўная тэматыка яго твораў – подзвіг савецкіх людзей у барацьбе з фашызмам, працоўныя будні, мірныя справы савецкага народа. У музеі захоўваюцца зборнікі вершаў з аўтографамі паэта, рукапісы яго паэм "Дар князёўны", "Золак над Бесяддзю" і інш.

Больш дзесяці зборнікаў вершаў выдаў наш зямляк паэт **Міхаіл Фядотавіч Карпенка.** Нарадзіўся у 1932 годзе ў вёсцы Максімаўка. Да пачатку вайны закончыў два класы Чарняўскай сямігадовай школы. У 1948 годзе закончыў Новамосінскую сямігадовую школу і паступіў у Гродзенскае культасветвучылішча. Пасля заканчэння працаваў дырэктарам Хоцімскага раённага Дома культуры. У 1952 годзе запрасілі на работу ў абласную газету "Магілёўская праўда" літсупрацоўнікам. У 1953 годзе быў пераведзен літаратурным кан-

Піўчанка П.Р.

Я.Р. Брайцаў.

Першыя вершы М.Ф. Карпенкі былі надрукаваны ў Хоцімскай раённай газеце.

У музеі афармлен альбом аб народным паэце Беларусі Аркадзю Куляшове, чый лёс цесна звязан з Хоцімшчынай.

Леанід Фёдаравіч Яўменаў пада-

фалагічна і марфаметрычна паказаў дынаміку карэляцый параганглієў і нервовых вузлоў у перыяд прэнатальнага развіцця ў падчрэўных спляценнях чалавека і некаторых жывёлін. Матэрыялы кандыдацкай дысертацыі "Структура падчрэўных спляценняў у эмбрыагенэзе чалавека і магчымасць іх выкарыстання для рэінервацыі прамой кішкі" (1978г.) ляглі ў аснову манаграфіі "Аднаўленне інервацыі прамой кішкі" у сааўт. у 1980г. Выявіў рэзервныя рэгенератарныя здольнасці некаторых аддзелаў вегетатыўных нервовых спляценняў брушной поласці і даказаў магчымасць іх выкарыстання для рэінервацыі органаў брушной поласці (" Рэгенерацыя нерваў і рэінервацыя органаў у сааўт., 1981г.). У доктарскай дысертацыі "Структура шэрага рэчыва спіннога мозгу чалавека і эксперыментальных жывёлін", 1993г., устанавіў заканамернасці і гамалогію структурна-функцыянальнай арганізацыі шэрага рэчыва спіннога мозгу ў чалавека і рада млекакормячыхся. За выдадзены атлас "Вегетатыўная нервовая сістэма "у сааўт. 1988г. удастоены звання лаўрэата Дзяржаўнай прэміі Рэспублікі Беларусь. Аўтар 145 навуковых работ, у т.л. 6 манаграфій, 2 вучэбных дапаможнікаў,7 работ апублікаваў за мяжой, аўтар 1-га вынаходніцтва і 7 рацыяналізатарскіх прапаноў. Прымаў удзел у арганізацыі IX Усесаюзнага з'езда ана-

снежні 1941 года быў накіраваны ў дзеючую армію (348-я стралковая дывізія, 30-й Арміі Заходняга фронту). Удзельнік баёў пад Масквой, Ржэвам, Арлом, у Беларусі, Усходняй Прусіі. Удзельнічаў у вызваленні Польшчы, узяцці Берліна. Чатыры разы быў паранены. Узнагароджаны двума ордэнамі Чырвонай Зоркі, трыма ордэнамі Айчыннай вайны, "За службу Радзіме", дзевятнаццацю медалямі. У пасляваенныя гады закончыў Харкаўскі дзяржаўны ўніверсітэт, завочную ад'юнктуру ВПА ім. У.І. Леніна. Кандыдат гістарычных навук, заслужаны работнік культуры УССР. Дацэнт Львоўскага вышэйшага ваенна - палітычнага вучылішча. Жыве ў Львове.

ПІСЬМЕННІКІ І ПАЭТЫ ХОЦІМШЧЫНЫ

Брайцаў Якаў Раманавіч нарадзіўся 19 лютага 1861 года ў вёсцы Забялышына, памёр 2 сакавіка 1931 года. З сялян. Празаік, драматург, паэт. Закончыў Клімавіцкае павятовае вучылішча. У 1905 годзе за рэвалюцыйную дзейнасць быў пад наглядам паліцыі. З 1917 года сакратар Забялышынскага валаснога выканкома, павятовы пракурор, настаўнік. У 20-я гады супрацоўнік "Крестьянской газеты " у Маскве. Член Усерасійскага з'езда сялянскіх пісьменнікаў. У Маскве выдаў кнігі "Багацеі", аповесць з беларускага

Маскоўскі інстытут замежных моў у 1936 годзе. Друкуецца з 1927 года. Першы зборнік вершаў "Эпічныя фрагменты " выйшаў у 1932 годзе. Апавядальнасць, стрыманасць у праяўленні пачуццяў, лірызм, уменне раскрыць філасофскі сэнс у звычайных акружаючых з'явах – асноўныя рысы яго паэзіі. Найбольш яму ўласцівы жанры эпічнай паэзіі, сюжэтна –лірычныя вершы, блізкія да балады (зборнікі вершаў і паэм "Дняпроўскае рэха" 1946, "Праз бурныя парогі" 1957, "Размова з сэрцам" 1961, "Мая асяніна" 1973, "Пераклічка гадоў" 1974, "Каля вячэрняга кастра" і інш. У многіх вершах і паэмах аднаўляе яркія старонкі рэвалюцыйнай барацьбы і інтэрнацыянальнай салідарнасці працоўных, гераічныя падзеі Вялікай Айчыннай вайны. Аўтар паэм "Аповесць пра залатое дно" (1954), "Пяцёра" (1957), "Марыля" (1965). "На волю" (1969) і інш. У паэме "Вяртанне на Зямлю" (1964) паказвае імкненне чалавека да ведаў, да пазнання таямніц свету. Піша гумарыстычныя і сатырычныя творы (зборнік "Пасылка ў рай" (1960), "Талоны на бессмяроцце" (1974). На беларускую мову перакладае творы армянскіх, літоўскіх, рускіх, украінскіх, нямецкіх, французкіх, іспанскіх, польскіх і іншых паэтаў. У яго перакладзе выдадзен зборнік А. Туманяна "Казкі і легенды" (1958), паэма К.Данелайціса "Чатыры пары

сультантам у рэдакцыю газеты "Піянер Беларусі" у г. Мінск. Вучыўся завочна ў педінстытуце. З 1954 года па накіраванню ЦК ЛКСМ Беларусі вучыўся ў Маскве ў Цэнтральнай камсамольскай школе пры ЦК ВЛКСМ на факультэце маладзёжнага друку. Пасля заканчэння вучобы накіраван у 1957 годзе на работу ў Ашхабад у якасці адказнага сакратара рэспубліканскай газеты "Комсомолец Туркменистана". Хутка быў вылучан на пасаду намесніка рэдактара абласной газеты "Чарджовская правда", а ў 1959 годзе назначылі рэдактарам газеты "Знамя труда" г. Краснаводска. У 1971 годзе назначан рэдактарам абласной газеты "Ташаузская правда" (г. Ташауз у Туркменскай ССР). У 1965 годзе закончыў Вышэйшую партыйную школу пры ЦК КПСС у Маскве (аддзяленне партыйнага друку). Быў членам пісьменнікаў СССР, членам саюза журналістаў СССР. Выйшлі зборнікі вершаў "Маладыя крылы", "Стэпавая крыніца", "Песня дудара", "Крылы дружбы", "Вішанка", "Паходныя кастры", "Бярозавая галінка", "Чырвоны колас", "Мая вандруючая юрта", "Спяваючыя стэпы", "Сваёю мерай" і г.д.

У зборніку "Чырвоны колас" змешчана аднайменная паэма, у якой адлюстроўваюцца перыяд калектывізацыі, гады акупацыі і аднаўлення гаспадаркі ў калгасах Хоцімскага раёна. Паэма чытаецца з вялікай цікавасцю.

рыў музею зборнік вершаў "Чужая планета", зборнік вершаў" Існасць".

Песняром роднага краю з'яўляецца І. Раманенка. **Іван Конанавіч Раманенка** нарадзіўся ў 1932 годзе ў вёсцы Елавец Хоцімскага раёна ў шматдзетнай сям'і. Закончыў Ленінградскі горны інстытут. Працаваў спачатку на Урале, а ў 1962 годзе пераехаў у Салігорск, дзе ў аб'яднанні "Беларускалій" працаваў да пенсіі на розных інжынерна - тэхнічных пасадах. Вершы Івана Раманенкі друкаваліся ў часопісе "Советский шахтёр", ў рэспубліканскіх газетах "Знамя юности", "Чырвоная змена", і нарэшце выйшлі асобным зборнікам, дзе ёсць вершы пра Хоцімшчыну "Еловец", "Беседь", "Ольшовщина", "Мой край", "Речка детства" і інш.

ВАЕНАЧАЛЬНІКІ – НАШЫ ЗЕМЛЯКІ

Арлоў Мікалай Іванавіч нарадзіўся ў 1895 годзе ў вёсцы Бобрык былой Забялышынскай воласці. У 1915 годзе быў прызваны на імперыялістычную вайну з Германіяй. Пасля Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі застаўся ў арміі, удзельнічаў ў грамадзянскай вайне. Пасля вайны скончыў курсы каманднага саставу. Спачатку камандаваў ротай, потым батальёнам, палком. Перад пачаткам Вялікай Айчыннай вайны яму было прысвоена званне генерал.

У 1941 годзе генерал Арлоў М.І. камандаваў 107-й мотастралковай дывізіяй, ваяваў пад Смаленскам, потым быў адазваны ў Маскву. Удзельнічаў ў разгроме немцаў пад Масквой у 1941 годзе. У гэтай бітве ён камандаваў корпусам, якому ў гэтых баях было прысвоена званне гвардзейскага. У баях пад Масквой Арлоў М.І. быў цяжка паранены і больш года лячыўся ў шпіталях. Пасля лячэння камандаваць франтамі і злучэннямі не мог і знаходзіўся на штабной рабоце. Спачатку ў 1943 годзе працаваў у штабах Закаўказскай ваеннай акругі. У 1945 годзе быў памочнікам камандуючага Неўскай ваеннай акругі. У 1957 годзе па стану здароўя пайшоў у адстаўку.

П.Ф. Прыходзька.

А.А. Зарыцкі.

М.Ф. Карпенка ў школьным музеі.

Валянціна Баурына,
настаўніца гісторыі СШ №1,
краязнаўца.

(Працяг будзе).

Баурына, В. Тваe сыны, Хоцімшчына : [пра пісьменнікаў-землякоў Я.Р. Брайцава, А.А. Зарыцкага, П.Ф. Прыходзьку, М.Ф. Карпенку] / Валянціна Баурына // Шлях Кастрычніка. — 1999. — 8 верасня. — С. 3.